

Ochrana oznamovatelů – nové povinnosti pro zaměstnavatele

Co je nového?

- Zákon o ochraně oznamovatelů zavádějící v České republice institucionální ochranu oznamovatelů (dále jen „**Zákon**“) nabyl konečné podoby a byl publikován ve Sbírce zákonů.
- **Účinnost Zákon nabude již 1. srpna 2023**
- Zákon ukládá vybraným subjektům povinnost **zajistit zřízení a fungování tzv. vnitřního oznamovacího systému a určit příslušnou osobu**, která by měla přijímat a posuzovat důvodnost **oznámení učiněných oznamovateli o protiprávním jednání, o kterém se dozvěděli v souvislosti se svojí pracovní činností.**
- Vedle vnitřního oznamovacího systému Zákon zavádí **zákaz aplikace tzv. odvetných opatření vůči oznamovatelům a dalším chráněným osobám**; mezi chráněné osoby budou patřit zejména zaměstnanci, spolupracující OSVČ, zaměstnanci dodavatelů, ale např. i uchazeči o zaměstnání, dobrovolníci či stážisté, a osoby jim blízké či s nimi spřízněné.

Koho se to týká?

- Povinnost zajištění zřízení a fungování vnitřního oznamovacího systému a určení příslušné osoby dopadá dle Zákona na **všechny zaměstnavatele, kteří mají více než 50 zaměstnanců.**
- Vedle společností s více než 50 zaměstnanci se povinnosti týkají také **veřejných zadavatelů, s výjimkou obcí do 10.000 obyvatel, a dalších povinných osob**, zejména společností působících v oblastech poskytování a zprostředkování spotřebitelských úvěrů, investičních společností a fondů, zprostředkovatelů pojištění a zajištění, pojišťoven a zajišťoven.

Do kdy je třeba zavést soulad se zákonem?

- Povinné subjekty, s výjimkou veřejných zadavatelů a subjektů, zaměstnávající ke dni nabytí účinnosti Zákona **nejméně 50** a zároveň **méně než 250 zaměstnanců**, budou mít povinnost zavést vnitřní oznamovací systém nejpozději **do 15. prosince 2023.**
- **Ostatní povinné subjekty** ale již **do 1. srpna 2023.**

Co to pro Vás znamená?

- Pokud bude Vaše organizace povinným subjektem, týkají se jí následující povinnosti:
 - určit **příslušnou osobu** odpovědnou za příjem a řešení oznámení a zajistit jí materiální podmínky k výkonu její činnosti;
 - zavést tzv. **vnitřní oznamovací systém**, tedy zajistit:
 - publikaci informací o způsobech oznamování a označení a kontaktní údaje příslušné osoby;

- poučení příslušné osoby o právech a povinnostech;
- umožnění podávání oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému Zákonem stanovenými způsoby;
- aby se s podanými oznámeními mohla seznamovat pouze příslušná osoba;
- řádné zpracování, komunikaci a posouzení důvodnosti oznámení příslušnou osobou;
- přijetí vhodných opatření k nápravě nebo předejití protiprávnímu stavu v návaznosti na podané oznámení; a
- řádnou dokumentaci a evidenci činností s tím spojených;
- **informovat** zaměstnance a ostatní osoby o způsobech oznamování prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému a o možnosti podat oznámení za pomoci oznamovacího systému Ministerstva spravedlnosti; a
- zajistit **ochranu oznamovatelů před odvetnými opatřeními**;
- nezapomenout na související **zpracování osobních údajů** a návaznost na **současné interní compliance procesy**.

Jaké hrozí sankce?

- Neplnění povinností dle Zákona může být klasifikováno jako **přestupek**, za který lze uložit pokutu.
- Sankce mohou postihnout nejen **povinný subjekt** (až 1.000.000,- Kč), ale také přímo **příslušnou osobu** (až 100.000,- Kč), případně kohokoliv, kdo bude oznamovateli jakkoliv bránit v podání oznámení (až 100.000,- Kč).
- Za učinění **vědomě nepravdivého oznámení** může oznamovatel dostat pokutu až do výše 50.000,- Kč.

Jak postupovat?

- Je nejvyšší čas, aby (budoucí) povinné subjekty začaly **připravovat a implementovat** důvěryhodný komplexní vnitřní proces ochrany oznamovatelů, jehož součástí bude zejména zavedení vnitřního oznamovacího systému a pověření příslušné osoby.
- Součástí řešení by měl být nutně **externí softwarový nástroj pro podávání oznámení, který bude komplexně pokrývat celý životní cyklus oznámení** a umožňovat jejich správu a bezpečnou komunikaci s oznamovateli.
- Obdobně je nutné připravit související **dokumentaci a proškolení**, které naplní informační a další povinnosti a nastaví pravidla užívání vnitřního oznamovacího systému a vymezí pravidla chování příslušné osoby a proces posuzování předmětných oznámení v souladu se Zákonem.

Tým PEYTON legal je Vám při řešení otázek ochrany oznamovatelů plně k dispozici a je připraven Vám pomoci.

Více informací najdete i v našem nedávném článku – [zde](#).

Neváhejte se proto na nás kdykoli obrátit.

Mgr. Jakub Málek
managing partner
malek@plegal.cz

Mgr. Tomáš Maux
advokátní koncipient
maux@plegal.cz

Mgr. Kateřina Lansdorfová
advokátní koncipientka
lansdorfova@plegal.cz